

С Т А Н О В И Ц Е

от доц. д-р Цветан Кулевски

за публична защита на дисертационен труд на тема:

ТРАДИЦИОННИ И НОВИ ПРОЯВЛЕНИЯ НА ВИРТУАЛНАТА РЕТОРИКА В ОНЛАЙН МЕДИЙНА СРЕДА

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 2.3 Ф илософия (Реторика) в професионално направление „Реторика във виртуална среда“

на Десислава Антова

Научен ръководител: проф. д.н. Иванка Мавродиева

Избраната от докторантката тема за традиционните и нови проявления на виртуалната реторика в онлайн среда става все по-актуална в наши дни. В глобалната мрежа информацията е флуидна, разпръсната и въпреки това, по особен начин подредена и бързо откриваема. Авторката я нарича метафорично нашата „*памет назаем*“ - портативна, ергономична и в синхрон с новите потребности на хората.

Според докторантката интернет пространството се оказва медиум на качествено нова реторическа ситуация. Вместо традиционен оратор, имаме виртуален такъв. Неговото слово също така е „живо“, пренесено чрез технологиите, а взаимодействието му с аудиторията остава все така първостепенно.

Обект на изследването е корпусът от онлайн медии у нас. А за *предмет* са избрани реторическите аспекти на онлайн медийната среда. Потърсени са пресечните точки на мултимедията и журналистиката. Анализирани са употребата на традиционните реторически жанрове и тяхното онлайн представяне. Проследено е влиянието на социалните мрежи върху онлайн медиите. Докторантката е направила и визуален анализ на корпуса от онлайн медии, за да проследи нивото на интеракция

с аудиторията в новия мултимедиен нюзрум – като форма на проявление на виртуалната реторика.

Изследователската теза, която е застъпена допуска, че интернет модулира начина на комуникация, а не само го опосредства. Това е вече качествена промяна, която е свързана с някои традиционни и някои нови проявления на реториката и активната роля на аудиторията. Авторката съвсем правилно допуска, че това променя естеството на работата на онлайн журналистите и редакторите.

Докторантката е конструирала *хипотеза* на изследването си, според която: онлайн медиите създават контекст, който е функционално натоварен като източник за нова информация посредством линкове, както и като контекст за друг източник. По този начин, допуска авторката, че ако даден аргумент в един дискурс е само контекст, то в друг контекст става източник на информация.

Алтернативната хипотеза на докторантката гласи, че ако социалните мрежи стават първостепенен източник на информация и за медиите, то последните все повече заприличват на първите.

Интересно е твърдението на авторката, че социалните мрежи изпълват с усещане за реалност, което бе загатнато от Кастелс като „*пълна свързаност на човечеството*“. Всеки един човек, допуска тя, е изправен в мрежата пред нови възможности, заплахи и рискове.

Първата част на работата има подчертано теоретико-обзорен характер. Накратко е проследено развитието на реториката от древността до 21.век. Авторката е потърсила в рамките на този обзор пресечните точки на понятията от реториката, съпоставени с новата интернет среда. *Принос* на авторката е нейния опит да дообогати понятието „*виртуална реторика*“. Въведени са и други сродни понятия, като: виртуална агора; киберпространство; дигитално пространство; мрежа; и някои други.

Направено е уточнението, че се създава впечатление, че във виртуалното пространство акцентът пада върху визуалното представяне, а то е устно или писмено. *Словото* е образ, то е *екранно изображение* и затова има особена роля всеки един елемент от него.

Според докторантката, *виртуалната реторика* сега стои много по-близо до ораторското майсторство, характерно за древните времена, предвид нарастващото влияние на социалните мрежи. Написаното в социалните мрежи ежедневно се използва като източник на информация в медиите.

Авторката постулира, че ако доскоро информацията в мрежите е била създавана, за да бъде четена от потребителите, то сега тя се третира в смисъла на компютърни програми. От тук и все по-засилващата се роля на изображенията. *Виртуалният образ*, както пише М. Дуеи, предопределя начина, по който си взаимодействаме и комуникираме в мрежата.

Според докторантката, *виртуалната реалност*, разбираана често като „*добавена*“, присъства все по-осезаемо в различните точки на досег и прави все по-неразпознаваеми входовете“ и „изходите“ на изкуствената среда. В този смисъл, докторантката разглежда виртуалната реалност не като паралелна, а като *динамична комуникация*, от която хората стават все по-зависими. Това е, заключава докторантката, *нова форма на култура*.

Днес се наблюдава разрив между традиционната писмена култура и нейния дигитален вариант. Авторката цели да изясни термини като: дигитална компетентност; информационна, медийна и компютърна грамотност. Тя анализира и редица реторически канони в мрежата.

Съществен дял в дисертацията е отделен на медиите. Тук за нея водещо е разбирането за мултимедийният нюзрум като специфично поле за медийна комуникация. В *третата част* е представен резултатът от специално проведеното от нея реторическо обследване и анализ на онлайн медиите у нас. Провела е специално анкетно проучване.

Идеята на докторантката, която тя според мен е представила добре, е да реконструира реториката в публичната сфера. Според изводите ѝ, интернет не само опосредства комуникацията, но я и модулира. Открити са и основните промени в езика на онлайн медиите и е посочен начинът, по който те моделират реторичното послание.

Давам положително становище за дисертацията и ще гласувам „**ЗА**“.

04 .04. 2019 г.

Становище от: **доц. д-р Цветан Кулевски**